

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobce: V. Š.
proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963,
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 10. 2024, č. j. X.

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 10. 10. 2024, č. j. X. se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení ve výši 82,-Kč do 1 měsíce od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení výše označeného rozhodnutí žalované, jímž byly zamítnuty námitky žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 19. 6. 2024 účastníkovi řízení zamítla žádost o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém

pojištění"). Podle posudku IPZS ze dne 4. 6. 2024 byl účastník řízení uznán invalidním v prvním stupni invalidity od 3. 4. 2024, ale nesplnil podmínky pojištěné doby.

2. Žalobce v žalobě tvrdil, že se žalobou napadeným rozhodnutím nesouhlasí, neboť se od roku 2004 léčí na psychiatrii a všechny lékařské zprávy od mládí až do současnosti předložil žalované. Od roku 2004 trpí úzkostnými stavy, separační úzkostí, postupně se přidaly poruchy osobnosti, úzkostně depresivní porucha, ADHD, těžká sociální porucha, lehká retardace. Invalidita mu byla přiznána od 4. 10. 2022, ale vzhledem k neodpracovaným 4 rokům mu byla zamítnuta. Vzhledem ke zdravotnímu stavu a jeho psychickým blokáci nebyl a dosud není schopen chodit pracovat. Žádá proto o přiznání invalidity již ke dni 10. 4. 2012. Důvodem je jeho přerušování odborného vzdělávání ze zdravotních důvodů, neboť školu nezvládl dokončit vzhledem k jeho úzkostným stavům, lehké retardaci, depresi, ADHD, poruše osobnosti, sociální poruše. Nezvládal také dojíždění do školy z Plzně do Horní Břízy, kde v té době studoval v 1. ročníku oboru strojní mechanik (zámečník) a z uvedených zdravotních důvodů ve vzdělávání již nepokračoval.
3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě navrhla její zamítnutí s tím, že novým posouzením zdravotního stavu žalobce v řízení o námitkách dne 24. 9. 2024 zjištěno, že žalobce je invalidní podle ustanovení § 39 odst. 1 zdp. Jde o invaliditu prvního stupně podle ustanovení § 39 odst. 2 písm. a) zdp. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V. (Duševní poruchy a poruchy chování), položce 7b (Poruchy osobnosti - středně těžké postižení, která je uvedena v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní 30–45 %. Lékař IPZS určil míru poklesu pracovní schopnosti žalobce o 40 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu ustanovení § 3 a 4 citované vyhlášky nemění. Provedena změna data vzniku invalidity s odkazem na psychiatrické vyšetření ze dne 4. 10. 2022. Žalobce sice splnil zdravotní podmínku nároku na invalidní důchod, neboť byl uznán invalidním v prvním stupni invalidity ode dne 4. 10. 2022, ale k tomuto datu nesplnil podmínku získání potřebné doby pojištění v rozhodném období pro vznik nároku na invalidní důchod. ČSSZ provedla kontrolu dob pojištění a konstatuje, že všechny doby pojištění, které jsou doloženy v evidenci ČSSZ, jsou uvedeny na osobním listu důchodového pojištění ze dne 7. 10. 2024, který byl součástí napadeného rozhodnutí. Žalobci bylo v době vzniku invalidity více než 27 roků (nar. X.), takže je posuzován podle písm. e), tedy s požadavkem získat alespoň 4 roky pojištěné doby. Žalobce získal před vznikem invalidity pouze 1 rok a 228 dnů pojištění, namísto požadovaných 4 roků pojištění. Byla započtena doba studia od 1. 9. 2011 do 15. 4. 2012 v rozsahu 228 dnů a doba evidence na úřadu práce v maximálním rozsahu 1 rok. Podmínky nároku na invalidní důchod v souladu s ustanovením § 38 písm. a) zdp tedy ze strany žalobce nebyly splněny, proto byla jeho žádost o invalidní důchod zamítnuta.
4. Žalobu soud shledal zčásti důvodnou, a to ohledně data, ke kterému vznikla invalidita žalobce.
5. Předmětem řízení bylo posouzení nároku žalobce na invalidní důchod, tedy na dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Podle § 39 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění, platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 % (odst. 1). O invaliditu prvního stupně se jedná, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 % [odst. 2 písm. a)]. O invaliditu druhého stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %

[odst. 2 písm. b)]. O invaliditu třetího stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 % [odst. 2 písm. c)].

6. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č.j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4.12.2003, č. 133/2004 Sb. NSS).
7. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č.j. 4 Ads 13/2003-54 ze dne 25.9.2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č.j. 6 Ads 11/2013-20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č.j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11.11.2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).
8. Z těchto důvodů si soud vyžádal, aby posudková komise, konkrétně odbor posudkové služby v Plzni, vypracovala posudek o zdravotním stavu žalobkyně.
9. Soud doplnil dokazování o posudek posudkové komise MPSV ČR v Plzni ze dne 20. 6. 2025, podle něhož:
10. Posudková komise MPSV v posudku uvedla, že dle zhodnocení odborným lékařem - psychiatrem v komisi byl žalobce v dětství krátkodobě sledován pro separační úzkostnou poruchu. V anamnéze v roce 2020 hospitalizován pro předávkování benzodiazepiny. V období 2019 - 2021 psychiatricky nárazově vyšetřován pro příznaky smíšené osobnosti poruchy. Jakékoliv psychiatrické léčení včetně medikace zprvu odmítal, setrvalá systematická psychiatrická péče včetně opakovaně měněné medikace AD a anxiolitiky probíhá od konce roku 2021. V říjnu 2022 provedeno psychologické vyšetření objektivizující lehkou mentální retardaci. Dle psychiatrického vyšetření z 11/2022 nepřesně orientován časem, v ostatních kvalitách plně orientován, kontakt navoditelný, odpovědi přiléhavé, řeč plynulá, srozumitelná. Bez známek psychózy. Paměť bez prokazatelných poruch. Psychomotorické tempo zpomalené, nálada pokleslá, myšlení bez paralelního ladění, vnímání bez poruch. V popředí smíšená porucha osobnosti s rysy schizoidními, dissociálními, přítomny i rysy nezdrženlivosti a závislosti. Tyto symptomy podstatně narušují jeho pracovní a společenské fungování, navíc dochází k opakovanému závažnému malaadaptivnímu chování a situačním dekompenzacím, od výše uvedeného vyšetření z roku 2022, kterým je možné nejdříve stanovit datum vzniku invalidity, dosud.
11. PK MPSV je v souladu s posudkovým hodnocením IPZS ani s posudkovým hodnocením námitkového řízení a konstatuje, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je smíšená porucha osobnosti se schizoidními a dissociálními rysy, s prvky a rysy nezdrženlivosti a závislosti, se sklony k situačním dekompenzacím a k malaadaptivnímu chování částečně limitovanými psychologickým vyš. verifikovanou lehkou mentální retardací. Postižení je prosto zn. psychotického a závažnějšího depresivního prožívání, bludné produkce,

významných mnesticko- kognitivních propadů. Na podkladě doložené lékařské dokumentace a na základě psychiatrického hodnocení odbornou lékařkou přísedící v komisi, hodnotí PK MPSV procentuální ztrátu pracovní schopnosti v kapitole V, pol. 7b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 30-45 %. Vzhledem k paralelně dokladované lehké mentální retardaci a intermitentní úzkostné symptomatologii, stanovuje PK MPSV ztrátu pracovní schopnosti na horní hranici uvedeného procentního pásma, ve výši 45 %. Podmínky pro využití § 3 již dány nejsou.

12. Nelze hodnotit dle stejné kapitoly, položky, písmene c), neboť se nejedná o funkčně značně významnou osobností poruchu doprovázenou dalším závažným duševním postižením, případně nezvladatelným pudovým jednáním, nejde o těžký stav vyžadující dlouhodobou, více nežli rok trvající ústavní léčbu. K realizovanému ústavnímu pobytu komise poznamenává, že tento probíhal od 30. 4. do 15. 5. 2024 na psychiatrické klinice FN v Plzni, byl avizován překlad do Psychiatrické nemocnice v Dobřanech, z doložené dokumentace nevyplývá, zda k jeho uskutečnění došlo, žádná lékařská zpráva z tohoto potenciálního pobytu není k dispozici.
13. Žalobce byl posuzován jako nikdy nepracující.
14. Z doložených lékařských nálezů nelze prokázat u ostatních uvedených onemocnění takové závažné funkční postižení, aby byla splněna podmínka pro použití § 3 odstavce 1 Vyhl. č. 359/2009 Sb. Není ani důvod pro použití § 4 odstavce 1 citované vyhlášky.
15. Pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav není posuzovaný schopen výkonu nadměrně psychicky náročné práce, práce ve vypjatých stressových situacích, ve směnách, s nutností frekventnější komunikace s lidmi. Schopen odpovídajícího pracovního zařazení s vyloučením uvedených kontraindikací.
16. Celková ztráta míry poklesu pracovní schopnosti činí 45%. Datum vzniku dnem psychiatrického vyšetření 9.11.2022. Stanovena platnost do 31.10.2027.
17. K žalobním námitkám posudková komise MPSV uvedla, že postižení navozující ztrátu pracovní schopnosti minimálně 50 % nebylo v kontextu s platnou legislativou zjištěno. V souladu s platným právním předpisem - vyhláškou o invaliditě, byla uznána invalidita I. st. se stanoveným datem vzniku na podkladě první spolehlivě prokazatelné posudkově rozhodné skutečnosti, psychiatrickým nálezem z 11/2022 - viz výše. Předcházející dokumentace z období od r. 2019 do r. 2021 prokazovala pouze nárazová psychiatrická vyšetření, nikoliv systematickou psychiatrickou léčbu (pravidelná psychofarmakol. medikace, psychoterapie, psycholog, sledování), kterou posuzovaný dlouhodoběji odmítal, nebylo tedy realizovatelné vyhodnotit účinnost léčení ve vztahu k nutnému časovému odstupu od jeho zahájení a související fixní dopad na míru poklesu pracovní schopnosti.
18. Podle závěru posudkové komise MPSV požadované uznání invalidity před 18. rokem věku (10. 4. 2012) není opodstatněno doloženou lékařskou dokumentací ani legislativním statutem získání doby pojištění při studiu, byť přerušeném, a v rámci evidence u Úřadu práce. Z dokumentace předcházející 18. roku věku nelze prokázat takové omezení duševních schopností, jehož následkem je neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění.
19. K datu vydání napadeného rozhodnutí byl žalobce invalidní podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb. Šlo o invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb.

20. Dle názoru soudu posudek splňuje formální náležitosti vyžadované § 7 vyhlášky o posuzování invalidity. Obsahově se posudek úplně vypořádal s námitkami žalobce a s lékařskými zprávami předloženými v řízení před soudem. V řízení před soudem byli účastníci seznámeni s obsahem posudku. Soud proto posudek vyhodnotil jako úplný a přesvědčivý.
21. Protože posudek splňuje požadavky setrvale kladené na tento typ důkazu, řádně prokazuje skutkový stav k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované. Jasně z něj plyne, že pokles pracovní schopnosti žalobce odpovídá 45 %, což podle § 39 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění odpovídá invaliditě prvního stupně. Datum vzniku invalidity určila žalovaná dnem psychiatrického vyšetření 9.11.2022.
22. Dle závěru soudu v této právní věci došlo k podstatné změně při posuzování nároku žalobce na invalidní důchod. Tato změna spočívá nikoliv ve změně stupně invalidity, nýbrž v datu vzniku nároku na invaliditu. K tomuto okamžiku je počítána i doba pojištění. Jelikož posudková komise MPSV vycházela z jiného data vzniku invalidity, než žalovaná ve správním řízení, soud zrušil napadené rozhodnutí a zavázal žalovanou, aby v novém řízení znovu posoudila, zda k datu 9. 11. 2022 žalobce nesplňuje nárok na přiznání invalidního důchodu.
23. Jelikož žalovaná vycházela z toho, že žalobce je invalidní k datu 4. 10. 2022, bylo její rozhodnutí založeno na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Soud proto její (předmětnou žalobou napadené) rozhodnutí zrušil pro vady podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a věc jí vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.).
24. Žalovaná bude v dalším řízení vycházet ze skutkového stavu zjištěného na základě provedeného dokazování v soudním řízení, tedy že invalidita prvního stupně žalobce vznikla ke dni 9. 11. 2022 a od té doby trvá (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).
25. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., kdy na náhradu nákladů řízení má právo žalobce, jenž měl ve věci úspěch, a proto mu byla přiznána náhrada poštovného ve výši uvedené ve výroku II. tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 2. září 2025

Mgr. Jana Komínková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K.

